Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

4. september 2025*

»Præjudiciel forelæggelse – EF-design – forordning (EF) nr. 6/2002 – artikel 8, stk. 3 – design, der giver mulighed for en mangfoldig sammenbygning eller sammenkobling af produkter i et modulopbygget system bestående af indbyrdes udskiftelige elementer – omfanget af den beskyttelse, som et sådant design giver – artikel 10 – begrebet »informeret bruger« – artikel 89, stk. 1 – sanktioner for designkrænkelse – særlige grunde, der gør det muligt for den nationale ret ikke at træffe de foranstaltninger, der er omhandlet i denne bestemmelse – krænkelse af elementer i et byggelegetøj, der kvantitativt er få i forhold til samtlige komponenter i dette sæt«

I sag C-211/24,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Fővárosi Törvényszék (retten i første instans i Budapest, Ungarn) ved afgørelse af 5. marts 2024, indgået til Domstolen den 18. marts 2024, i sagen

LEGO A/S

mod

Pozitív Energiaforrás Kft.,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne S. Rodin, N. Piçarra, O. Spineanu-Matei (refererende dommer) og N. Fenger,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– LEGO A/S ved ügyvédek Á. György, P. Lukácsi, K. Szamosi og Rechtsanwälte V. von Bomhard og L. von Gerlach,

* Processprog: ungarsk.

– Pozitív Energiaforrás Kft. ved ügyvéd A. Lendvai,

– den ungarske regering ved M.Z. Fehér og R. Kissné Berta, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved P. Němečková og A. Tokár, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. marts 2025,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8, stk. 3, artikel 10 og artikel 89, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design (EFT 2002, L 3, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem LEGO A/S (herefter »Lego«) og Pozitív Energiaforrás Kft. vedrørende sidstnævntes angivelige krænkelse af to EF-design, som Lego er indehaver af.

Retsforskrifter

3 Forordning nr. 6/2002 blev ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/2822 af 23. oktober 2024 (EUT 2024, L 2822, s. 1). Henset til tidspunktet for de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for tvisten i hovedsagen, skal den foreliggende præjudicielle forelæggelse imidlertid behandles i lyset af den oprindelige affattelse af forordning nr. 6/2002.

4 7., 10., 11. og 14. betragtning til direktiv 6/2002 lyder således:

»(7) En bedre beskyttelse af industriel formgivning vil ikke alene fremme de enkelte designeres bidrag til summen af Fællesskabets formåen på dette område, men også fremme innovation og udvikling af nye produkter samt investering i produktion heraf.

[...]

(10) Teknologisk innovation må ikke hæmmes ved, at der gives designbeskyttelse for karakteristika, der udelukkende har en teknisk funktion. Dette indebærer ikke, at et design skal have æstetiske kvaliteter. På samme måde må kompatibiliteten mellem produkter af forskellig udformning ikke hindres ved at udvide beskyttelsen til at omfatte design af mekaniske sammenkoblinger; designkarakteristika, som ikke kan beskyttes af disse grunde, må derfor ikke tages i betragtning ved vurderingen af, om andre af designets karakteristika opfylder kravene for beskyttelse.

(11) Som undtagelse herfra kan mekaniske sammenkoblinger udgøre et vigtigt element i de innovative karakteristika i modulprodukter og være et vigtigt afsætningsaktiv, hvorfor de skal kunne designbeskyttes.

[...]

(14) Et designs individuelle karakter bør vurderes ud fra, om det helhedsindtryk, den informerede bruger får ved betragtning af designet, klart adskiller sig fra helhedsindtrykket af den allerede eksisterende formgivning, idet der tages hensyn til arten af det produkt, som designet finder anvendelse på eller indgår i, og navnlig hvilken industrigren produktet tilhører, samt den grad af frihed, designeren har haft ved udviklingen af designet.«

5 Denne forordnings artikel 3 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

a) »[d]esign«: et produkts eller en del af et produkts udseende, navnlig bestemt af de særlige træk ved selve produktets og/eller dets udsmyknings linjer, konturer, farver, form, tekstur og/eller materiale

b) »[p]rodukt«: en industrielt eller håndværksmæssigt fremstillet artikel, herunder bl.a. dele, der er bestemt til at blive samlet til et sammensat produkt, samt emballage, udstyr, grafiske symboler og typografiske skrifttyper, men ikke edb-programmer

c) »[s]ammensat produkt«: et produkt, der består af flere komponenter, som kan udskiftes, således at produktet kan skilles ad og samles igen.«

6 Nævnte forordnings artikel 4, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Et design beskyttes af et EF-design, hvis designet er nyt og har individuel karakter.«

7 Denne forordnings artikel 5 med overskriften »Nyhedskravet« bestemmer:

»1. Et design anses for nyt, hvis intet identisk design er blevet offentliggjort:

a) inden den dato, hvor det design, for hvilket der påberåbes beskyttelse, første gang er blevet offentliggjort, hvis det er et ikke-registreret EF-design

b) inden den dato, hvor ansøgningen om registrering af det design, for hvilket der påberåbes beskyttelse, er indgivet, eller, hvis der begæres prioritet, inden prioritetsdagen, hvis det er et registreret EF-design.

2. Design anses for at være identiske, hvis deres karakteristiske træk kun adskiller sig fra hinanden på uvæsentlige punkter.«

8 Artikel 6 i forordning nr. 6/2002 med overskriften »Individuel karakter« har følgende ordlyd:

»1. Et design anses for at have individuel karakter, hvis det helhedsindtryk, det giver den informerede bruger, adskiller sig fra en sådan brugers helhedsindtryk af alle andre design, som er blevet offentliggjort:

a) inden den dato, hvor det design, for hvilket der påberåbes beskyttelse, første gang er blevet offentliggjort, hvis det er et ikke-registreret EF-design

b) inden den dato, hvor ansøgningen om registrering er indgivet, eller, hvis der begæres prioritet, inden prioritetsdagen, hvis det er et registreret EF-design.

2. Ved vurderingen af et designs individuelle karakter tages der hensyn til den grad af frihed, som designeren har haft ved udviklingen af designet.«

9 Denne forordnings artikel 8 med overskriften »Design, der er bestemt af deres tekniske funktion, samt design for sammenkoblinger« havde følgende ordlyd:

»1. Et EF-design kan ikke opretholdes for de elementer af et produkts udseende, der alene er bestemt af produktets tekniske funktion.

2. Et EF-design kan ikke opretholdes for de elementer af et produkts udseende, der nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til et andet produkt eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.

3. Uanset stk. 2 kan et EF-design på de i artikel 5 og 6 fastsatte betingelser opretholdes til et design, der giver mulighed for en mangfoldig sammenbygning eller sammenkobling af produkter i et modulopbygget system bestående af indbyrdes udskiftelige elementer.«

10 Nævnte forordnings artikel 10 med overskriften »Beskyttelsens omfang« bestemmer:

»1. Beskyttelsen i henhold til et EF-design omfatter ethvert design, der ikke giver den informerede bruger et andet helhedsindtryk.

2. Ved vurderingen af beskyttelsens omfang tages der hensyn til den grad af frihed, som designeren har haft ved udviklingen af designet.«

11 Den samme forordnings artikel 19, stk. 1, med overskriften »De rettigheder, der er knyttet til et registreret EF-design«, bestemmer:

»Registreringen som et EF-design giver indehaveren eneret til at bruge det pågældende design og til at forbyde tredjemand at bruge det uden indehaverens samtykke. Ved brug af det pågældende design forstås navnlig fremstilling, udbud, markedsføring, indførsel, udførsel eller brug af et produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, eller oplagring af et sådant produkt med de nævnte formål.«

12 Artikel 89 i forordning nr. 6/2002, der har overskriften »Sanktioner for designkrænkelse«, har følgende ordlyd:

»1. Finder en EF-designdomstol i en sag om designkrænkelse, at sagsøgte har krænket, eller at der er risiko for, at sagsøgte vil krænke et EF-design, træffer den, medmindre særlige grunde taler imod noget sådant, følgende foranstaltninger:

a) en afgørelse, der forbyder sagsøgte at fortsætte de handlinger, der har krænket eller vil kunne krænke EF-designet

b) en afgørelse om beslaglæggelse af de designkrænkende produkter

c) en afgørelse om beslaglæggelse af materialer og redskaber, der hovedsagelig anvendes til fremstilling af de designkrænkende produkter, hvis ejeren af dem havde kendskab til virkningen af den tilsigtede anvendelse, eller denne virkning ville have været åbenbar under de givne omstændigheder

d) afgørelse om andre sanktioner, der er egnede under de givne omstændigheder, og som har hjemmel i lovgivningen i den medlemsstat, hvor designkrænkelsen finder sted, eller der er risiko for, at den vil finde sted, herunder i medlemsstatens internationale privatret.

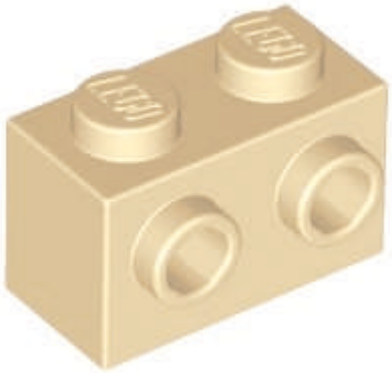
2. EF-designdomstolen træffer i overensstemmelse med sin nationale lovgivning de foranstaltninger, der har til formål at sikre overholdelse af afgørelser af den i stk. 1 omhandlede art.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

13 Lego er indehaver af EF-design nr. 001950981-0001, der er registreret med prioritetsdato den 22. november 2011, og hvis genstand er et sammenkoblingselement til et byggelegetøj. Dette sammenkoblingselement består af en cylinder med fremspring og to tværsnitsaksler, som er vinkelrette på hinanden og på cylinderen og er forbundet med denne cylinder ved en cylindrisk base. Gengivelsen af dette EF-design er som følger:

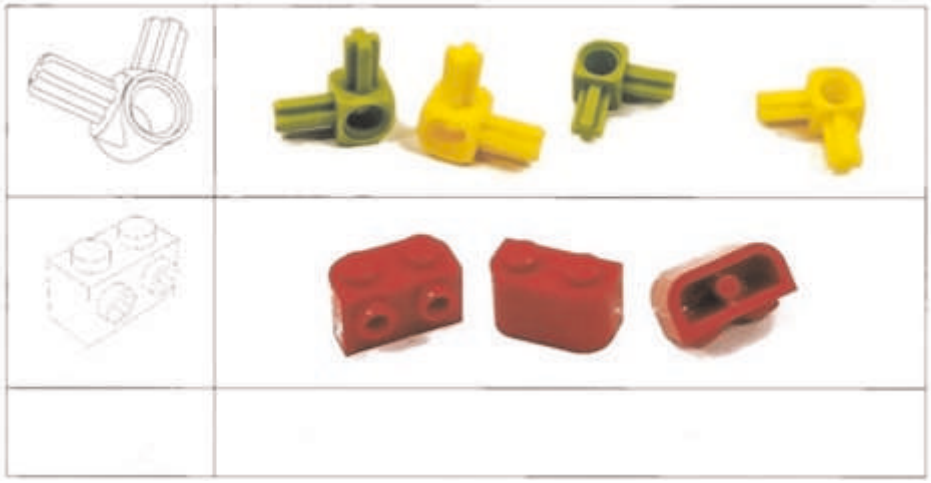

14 Sagsøgeren er ligeledes indehaver af EF-design nr. 002137190-0002, der er registreret med prioritetsdato den 16. november 2012 (herefter sammen med det EF-design, der er nævnt i den foregående præmis, »Lego-designene«). EF-designets genstand er et sammenkoblingselement i et byggelegetøj, som er en ændret version af legoklods 2x1, som har hule fremspring på en af siderne. Gengivelsen af dette EF-design er som følger:

15 Det byggelegetøj, som disse to elementer er en del af, er modulopbyggede systemer, hvor de forskellige plastbyggeelementer let kan samles og skilles ad, hvilket gør det muligt at skabe og adskille konstruktionsstrukturer, hvis form kan variere.

16 Pozitív Energiaforrás forsøgte under varemærket Qman at importere byggelegetøj til Ungarn, der ligeledes var sammensat af plastmodulelementer (herefter »det omhandlede byggelegetøj«), som bl.a. omfattede en eller flere af de konstruktionselementer, hvis billede er gengivet nedenfor (herefter »de omhandlede elementer«):

17 Efter en klage fra LEGO anordnede Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága (skatte- og toldmyndighed i Veszprém under den nationale skatte- og afgiftsforvaltning, Ungarn) beslaglæggelse af de omhandlede varer og indledte en overtrædelsesprocedure mod direktøren for Pozitív Energiaforrás på grundlag af en mistanke om krænkelse af Legos intellektuelle ejendomsrettigheder.

18 Den 22. juni 2022 indgav Lego i henhold til artikel 10 og 89 i forordning nr. 6/2002 en anmodning om foreløbige forholdsregler til Fővárosi Törvényszék (retten i første instans i Budapest, Ungarn) med påstand om opretholdelse af denne beslaglæggelse.

19 Denne ret forkastede ved kendelse denne anmodning. Retten fandt, at Lego-designene var omfattet af den beskyttelse, der er omhandlet i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002, og at udformningen af de sammenkoblingselementer, der er beskyttet af disse design, udelukkende var bestemt af deres tekniske funktion, hvorfor de nødvendigvis skulle gengives i deres nøjagtige form og dimensioner for at opfylde deres funktion som sammenkoblingselementer i det byggelegetøj,

som de udgjorde en del af, således at designerens grad af frihed ved udviklingen af en sådan udformning var meget begrænset. Idet den nævnte ret fandt, at den »informerede bruger«, der skulle tages i betragtning med henblik på at vurdere beskyttelsens omfang, var den, der ser på sådanne design med et blik, der er særligt opmærksom på de mindste detaljer, fandt den på grundlag af en sammenligning mellem de registrerede afbildninger af Lego-designene og de fotografiske gengivelser af de pågældende elementer, at disse sidstnævnte gav den informerede bruger et andet helhedsindtryk end det, Lego-designene gav.

20 Hvad angår EF-design nr. 001950981-0001 som nævnt i præmis 13 i denne dom blev det i denne kendelse fastslået, at forskellene i de cylindriske baser, forbindelsesoverfladerne, formen på krydsene og på visse linjer medfører forskelle i det helhedsindtryk, som den informerede bruger får. Hvad angår EF-design nr. 002137190-0002 som nævnt i præmis 14 i denne dom er det blevet fastslået, at de klodser, som Pozitív Energiaforrás har indført, med deres buede bagvæg og deres afrundede former i stedet for de vinkler, som Lego-klodserne har, ligeledes giver den informerede bruger et forskelligt helhedsindtryk.

21 Fővárosi Ítélőtábla (den regionale appeldomstol i Budapest, Ungarn), for hvilken Lego iværksatte appel, ændrede den nævnte kendelse og anordnede beslaglæggelse af de omhandlede sæt med den begrundelse, at Lego-designene ikke gav den informerede bruger et andet helhedsindtryk end det, de omhandlede elementer gav.

22 Denne afgørelse blev stadfæstet af Kúria (øverste domstol, Ungarn), for hvilken Pozitív Energiaforrás iværksatte appel. Navnlig henset til Domstolens praksis fastslog denne ret, at det i modsætning til, hvad retten i første instans havde fastslået, ikke kunne forventes af den informerede bruger, at denne med henblik på at vurdere omfanget af den beskyttelse, som Lego-designene gav, skulle tage hensyn til et koncentrationsniveau som det, der kræves ved en omhyggelig og opmærksom iagttagelse af de omtvistede varer. Kúria (øverste domstol) fastslog følgelig, at de omhandlede elementer ikke gav den informerede bruger et andet helhedsindtryk end det, Lego-designene gav, for så vidt som de ikke udviste væsentlige forskelle på grund af deres størrelse eller udformning.

23 Lego anlagde herefter et krænkelsessøgsmål mod Pozitív Energiaforrás ved Fővárosi Törvényszék (retten i første instans i Budapest), som er den forelæggende ret.

24 Ifølge den forelæggende ret er Lego-designene omfattet af undtagelsen fastsat i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002, eftersom de har til formål at give mulighed for en mangfoldig sammenbygning eller sammenkobling af produkter i et modulopbygget system bestående af indbyrdes udskiftelige elementer.

25 Ifølge denne ret gør artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002 det nemlig muligt at yde beskyttelse som EF-design af de elementer af et produkts udseende, der alene er bestemt af produktets tekniske funktion, og at sikre indehaveren af et sådant design rettigheder svarende til dem, der normalt tildeles ved et patent. En sådan situation ville imidlertid kunne føre til, at denne indehaver ved at støtte sig på flere på hinanden følgende EF-design, der er opnået efter udløbet af det patent, der beskytter den pågældendes produkt, kan forhindre konkurrenter i at udbyde et produkt, der inkorporerer visse funktionelle kendetegn ved vedkommendes produkt, eller begrænse de mulige tekniske løsninger. Dette er i øvrigt tilfældet for Lego, som i hovedsagen har påberåbt sig den beskyttelse, der er opnået undtagelsesvis for design, der er omfattet af udløbne patenter, og som er blevet udviklet ved et rutinemæssigt teknisk designarbejde, for at modsætte sig import af de omhandlede sæt på grund af tilstedeværelsen i disse design af elementer, med

hensyn til hvilke Fővárosi Ítélőtábla (den regionale appeldomstol i Budapest) og Kúria (øverste domstol) har fastslået, at de ikke giver den informerede bruger et andet helhedsindtryk end det, Lego-designene giver.

26 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvilke egenskaber en »informeret bruger« som omhandlet i artikel 10 i forordning nr. 6/2002 skal have, når det drejer sig om at vurdere det helhedsindtryk, som sådanne design giver den pågældende. Den forelæggende ret ønsker navnlig oplyst, om rækkevidden af dette begreb, således som det bl.a. fremgår af dom af 20. oktober 2011, PepsiCo mod Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:679), dvs. rækkevidden for en bruger, der ikke er ekspert eller fagmand, som i detaljer kan få øje på de mindste forskelle, der måtte være mellem de omhandlede design, kan overføres til artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002. Ifølge denne ret kan det ikke udelukkes, at en sådan bruger, henset til, at beskyttelsen i henhold til artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002 har karakter af en undtagelse, skal anses for at være en bruger, der har teknisk viden, observations- og analyseevner, der kan sammenlignes med dem, der gælder inden for patentretten, når det drejer sig om at vurdere en aktivitets innovative karakter.

27 I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at hvis begrebet »informeret bruger« som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002 ikke defineres ved henvisning til bl.a. en sådan brugers evne til, under hensyntagen til dennes tekniske ekspertise, at observere de omhandlede design i detaljer og at få øje på de mindste forskelle, der måtte være mellem dem, kunne dette føre til, at sådanne forskelle blev anset for at være umulige at få øje på inden for rammerne af en helhedsopfattelse af disse design med det resultat, at de EF-design, der beskytter dem, reelt ville blive uomgængelige.

28 Den forelæggende ret er ligeledes i tvivl om rækkevidden af begrebet »helhedsindtryk«, som et design, hvis kendetegn alene er bestemt af dets tekniske funktion, giver den informerede bruger, og som ikke har noget rent æstetisk element. I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at et sådant designs visuelle effekt er af sekundær betydning i forhold til dets funktionelle kendetegn. Lighederne og forskellene mellem sådanne design kan nemlig ikke påvises ved observation og anvendelse af begreber, der henhører under det visuelle indtryk, men ved en analyse og en argumentation, der er foretaget ud fra et teknisk synspunkt. Det kunne derfor overvejes at udvide begrebet »helhedsindtryk« til at omfatte ikke blot den visuelle opfattelse af designets udseende, men også en fagmands tekniske opfattelse.

29 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører i øvrigt fortolkningen af artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 og nærmere bestemt rækkevidden af begrebet »særlige grunde«, der gør det muligt for en EF-designdomstol i givet fald at undlade at træffe én af de foranstaltninger, der er omhandlet i den nævnte bestemmelse.

30 I forbindelse med den sag, der er indbragt for den, ønsker den forelæggende ret således oplyst, om den i tilfælde af, at den måtte finde, at Pozitív Energiaforrás har krænket Lego-designene, henset til dels bl.a. den delvise karakter af krænkelsen, eftersom den ikke vedrører alle de omhandlede sæt, men udelukkende de omhandlede elementer, der kun findes dér i minimale mængder, dels et formål om at undgå, at der skabes unødvendige hindringer for den lovlige handel, kan beslutte kun i begrænset omfang at imødekomme eller endog forkaste påstanden nedlagt af indehaveren af designet.

31 På denne baggrund har Fővárosi Törvényszék (retten i første instans i Budapest) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) I en sag som hovedsagen, hvor indehaveren [(sagsøgeren)] har påberåbt sig et design, som er beskyttet i henhold til artikel 8, stk. 3, i [forordning nr. 6/2002], med hensyn til en eller flere byggeklodser i sagsøgtes byggelegetøj, som opfylder samme sammenkoblingsfunktion som klodserne i sagsøgerens design, er en retspraksis, hvorefter retterne, når de fastslår beskyttelsens omfang som omhandlet i [artikel 10 i forordning nr. 6/2002] for sagsøgerens design,

– tager udgangspunkt i en informeret bruger, der har den tekniske sagkundskab vedrørende designets og produktets funktion, som kan forventes af en fagmand, som er en ekspert,

– anser en person, der sammenligner sagsøgerens design og sagsøgtes produkt ved en grundig, teknisk og metodisk undersøgelse, for at være en informeret bruger, og

– lægger til grund, at denne informerede bruger primært danner sit helhedsindtryk af designet og produktet som en teknisk vurdering, forenelig med EU-retten?

2) Såfremt det i en sag med de beskrevne kendetegn skal konkluderes, at den beskyttelse, som tillægges ved sagsøgerens [EF-]design, omfatter en eller flere bestanddele, som indgår i sagsøgtes byggelegetøj, som imidlertid udgør et begrænset antal byggeklodser i forhold til det samlede antal, er det da foreneligt med EU-retten at anerkende en skønsbeføjelse, hvorefter en retsinstans ikke tager en påstand om forbud mod fortsat import af byggelegetøjet til landet til følge, under hensyntagen til krænkelsens begrænsede karakter, krænkelsens mindre grove karakter og begrænsede omfang i forhold til varen som helhed og de interesser, der er forbundet med handel uden restriktioner med byggelegetøj, der i vid udstrækning ikke kan rejses tvivl om, idet disse forhold kan kvalificeres som »[særlige] grunde« som omhandlet i [artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002]?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

32 Lego har gjort gældende, at de to præjudicielle spørgsmål kan afvises, idet den fortolkning af forordning nr. 6/2002, der er foreslået i anmodningen om præjudiciel afgørelse, ikke alene hviler på en tilsidesættelse af de relevante bestemmelser i denne forordning og de principper, der ligger til grund for den, men også på en tilsidesættelse af Domstolens faste praksis.

33 I denne henseende skal det bemærkes, at det inden for rammerne af den procedure, som er fastsat i artikel 267 TEUF, udelukkende tilkommer den nationale ret, som tvisten i hovedsagen er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse. Heraf følger, at der foreligger en formodning for, at spørgsmål om EU-retten er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Domstolen ikke råder

over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (dom af 29.7.2024, LivaNova, C-713/22, EU:C:2024:642, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis).

34 I det foreliggende tilfælde skal den forelæggende ret, for hvilken der er anlagt et krænkelsessøgsmål, med henblik på at vurdere, om der er grundlag for dette søgsmål, fastlægge omfanget af den beskyttelse, der ydes indehaveren af de design, der er omhandlet i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002, og i givet fald den margen, som den råder over for så vidt angår de sanktioner, der er fastsat i denne forordning, såfremt det fastslås, at der foreligger en krænkelse. Med henblik herpå er den forelæggende ret i tvivl om fortolkningen af den nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, artikel 10 og artikel 89, stk. 1.

35 Det fremgår derfor ikke, at de EU-retlige bestemmelser, som den forelæggende ret har anmodet om en fortolkning af, savner enhver forbindelse med genstanden for tvisten i hovedsagen, eller at de problemstillinger, som disse spørgsmål rejser, ikke er relevante for løsningen af denne tvist.

36 Under disse omstændigheder vedrører indsigelsen om den forelæggende rets tilsidesættelse af EU-rettens rækkevidde ikke formaliteten med hensyn til anmodningen om præjudiciel afgørelse, men er uløseligt forbundet med besvarelsen af de forelagte spørgsmål og kan følgelig ikke medføre, at disse spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling (jf. analogt dom af 28.6.1984, Moser, 180/83, EU:C:1984:233, præmis 10, og af 15.7.2021, Latvijas dzelzceļš (Jernbaneservicefaciliteter), C-60/20, EU:C:2021:610, præmis 27).

37 De forelagte spørgsmål kan derfor antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Det første spørgsmål

38 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10 i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at omfanget af den beskyttelse, som et EF-design giver i henhold til denne forordnings artikel 8, stk. 3, skal vurderes på grundlag af opfattelsen hos en informeret bruger, der har en teknisk viden svarende til den, der kan forventes af en fagmand, og som undersøger det pågældende design ned til den mindste detalje, og hvis helhedsindtryk hovedsageligt hviler på tekniske overvejelser.

39 Indledningsvis skal det bemærkes, at der i overensstemmelse med artikel 3, litra a), i forordning nr. 6/2002 ved et design forstås »et produkts eller en del af et produkts udseende, navnlig bestemt af de særlige træk ved selve produktets og/eller dets udsmyknings linjer, konturer, farver, form, tekstur og/eller materiale«. Heraf følger det, at udseendet inden for rammerne af den ordning, som er fastsat ved forordning nr. 6/2002, udgør den afgørende faktor for et design (dom af 21.9.2017, Easy Sanitary Solutions og EUIPO mod Group Nivelles, C-361/15 P og C-405/15 P, EU:C:2017:720, præmis 62, og af 2.3.2023, Papierfabriek Doetinchem, C-684/21, EU:C:2023:141, præmis 19).

40 I henhold til forordningens artikel 10 omfatter den eneret, der er omhandlet i samme forordnings artikel 19, og som er knyttet til et EF-design, ethvert design, der ikke giver den »informerede bruger« et »andet helhedsindtryk« af dette EF-design. Ved vurderingen af beskyttelsens omfang tages der hensyn til den grad af frihed, som designeren har haft ved udviklingen af designet.

41 Artikel 8 i forordning nr. 6/2002 udelukker fra denne beskyttelse de ydre kendetegn, som udelukkende er bestemt af produktets tekniske funktion, og i artikel 8, stk. 2, de ydre kendetegn, som nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til et andet produkt eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.

42 Det følger imidlertid af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002, at uanset denne forordnings artikel 8, stk. 2, beskyttes et design, der har til formål at give mulighed for en mangfoldig sammenbygning eller sammenkobling af produkter i et modulopbygget system bestående af indbyrdes udskiftelige elementer, forudsat at det opfylder de krav om nyhed og individuel karakter, der er fastsat i forordningens artikel 5 og 6.

43 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om fortolkningen, således som den følger af Domstolens praksis, af begrebet »informeret bruger«, der er indeholdt i artikel 10 i forordning nr. 6/2002, og som ikke er defineret i denne forordning, finder anvendelse, når der er tale om at vurdere omfanget af den beskyttelse, der er knyttet til EF-design, der henhører under den nævnte forordnings artikel 8, stk. 3, eller om det opmærksomhedsniveau, der forventes af en informeret bruger, i forhold til denne type design skal sammenlignes med det, der kan forventes af en erhvervsdrivende.

44 Ifølge den forelæggende ret er designerens grad af frihed for så vidt angår de design, der er omfattet af sidstnævnte bestemmelse, meget lav. Det er derfor berettiget at tage hensyn til en »informeret bruger«, som er i stand til i mindste detalje at undersøge de design, der kan beskyttes. I et sådant tilfælde skal begrebet »helhedsindtryk« ifølge den forelæggende ret i øvrigt ikke alene omfatte en sådan brugers visuelle opfattelse af de nævnte designs udseende, men også vedkommendes tekniske opfattelse i egenskab af fagmand med hensyn til deres funktionelle kendetegn.

45 I denne henseende bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af artikel 10 i forordning nr. 6/2002, at den beskyttelse, som et EF-design giver, omfatter ethvert design, der ikke giver den »informerede bruger« et »andet helhedsindtryk«, idet dette omfang af beskyttelsen skal vurderes under hensyntagen til »designerens grad af frihed«.

46 Denne bestemmelse udelukker ikke de design, der er omhandlet i denne forordnings artikel 8, stk. 3, som er en bestemmelse, der specifikt vedrører modulopbyggede systemer, hvilket byggelegetøj er en del af, fra sit anvendelsesområde. Følgelig finder nævnte forordnings artikel 10 anvendelse på et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor indehaveren af et EF-design, der er omhandlet i denne artikel 8, stk. 3, anlægger en sag om krænkelse mod en tredjemand med påstand om, at denne forbydes at anvende design, der ifølge denne indehaver ikke giver den informerede bruger et andet helhedsindtryk.

47 Hvad for det første angår det »helhedsindtryk«, der er omhandlet i artikel 10 i forordning nr. 6/2002, og i denne forordnings artikel 6, hvortil forordningens artikel 8, stk. 3, udtrykkeligt henviser, skal det bemærkes, at dette indtryk består i den informerede brugers visuelle opfattelse af det omhandlede produkts udseende, navnlig som følge af de kendetegn, der er opregnet i nævnte forordnings artikel 3, litra a).

48 Hvad for det andet angår begrebet »informeret bruger«, der ligeledes er indeholdt i artikel 6 og 10 i forordning nr. 6/2002, og som, således som generaladvokaten har anført i punkt 21 i forslaget til afgørelse, skal fortolkes på samme måde for disse to bestemmelser, følger det af fast retspraksis, at dette begreb befinder sig mellem gennemsnitsforbrugeren, der finder anvendelse på varemærkeområdet, hvor der ikke kræves nogen specifik viden, og som generelt ikke foretager en direkte sammenligning mellem de omtvistede varemærker, og den fagmand, der er en ekspert med detaljeret sagkundskab. Begrebet »den informerede bruger« betegner derfor en bruger, der ikke er gennemsnitligt opmærksom, men som er særligt opmærksom, hvad enten det er på grund af personlige erfaringer eller omfattende kendskab til den omhandlede sektor. Benævnelsen »informeret« betyder, at brugeren, uden at være designer eller teknisk ekspert, er bekendt med forskellige design i den omhandlede sektor, er i besiddelse af et vist kendskab til de bestanddele, som disse design normalt består af, og udviser en vis grad af opmærksomhed, når den pågældende anvender produkterne, som følge af vedkommendes interesse for de omhandlede produkter (jf. i denne retning dom af 20.10.2011, PepsiCo mod Grupo Promer Mon Graphic, C-281/10 P, EU:C:2011:679, præmis 53 og 59, og af 21.9.2017, Easy Sanitary Solutions og EUIPO mod Group Nivelles, C-361/15 P og C-405/15 P, EU:C:2017:720, præmis 124 og 125).

49 Der er intet i ordlyden af eller den sammenhæng, hvori forordning nr. 6/2002 indgår, der tyder på, at begrebet »informeret bruger« skal fortolkes anderledes, når den beskyttelse, som et EF-design giver, er omfattet af denne forordnings artikel 8, stk. 3.

50 En sådan brugers opmærksomhedsniveau, som under alle omstændigheder er relativt højt, kan ganske vist variere afhængigt af den pågældende sektor (jf. analogt for så vidt angår varemærkeretten dom af 14.11.2024, Compass Banca, C-646/22, EU:C:2024:957, præmis 55), herunder når der er tale om design, der er omfattet af den nævnte forordnings artikel 8, stk. 3. Det kan derfor ikke udelukkes, at der i sidstnævnte situation skal tages hensyn til et opmærksomhedsniveau eller en agtpågivenhed, der er tilpasset den pågældende sektor. Selv i en sådan situation er det imidlertid ikke nødvendigt at tage hensyn til opfattelsen hos en bruger, der er ekspert inden for den pågældende sektor, og som i lighed med en fagmand har indgående tekniske kompetencer, eller at antage, at det helhedsindtryk, som denne bruger får, hovedsageligt skal hidrøre fra en teknisk opfattelse.

51 For det tredje følger det af artikel 10, stk. 2, i forordning nr. 6/2002, at der skal tages hensyn til »den grad af frihed, som designeren har haft ved udviklingen af designet«, for på grundlag af begreberne »informeret bruger« og »helhedsindtryk« i denne artikels stk. 1 at vurdere omfanget af den beskyttelse, som et EF-design giver.

52 Som generaladvokaten har understreget i punkt 36 og 37 i forslaget til afgørelse, følger det, at jo mere bundet designerens frihed er ved udviklingen af et design, desto mere vil små forskelle mellem de omtvistede design kunne være tilstrækkelige til at give et andet helhedsindtryk hos den informerede bruger. Omvendt: Jo større frihed designeren har ved udviklingen af et design, desto mindre er således små forskelle mellem de omtvistede design tilstrækkelige til at give et andet helhedsindtryk hos den informerede bruger. Når designerens frihed er bundet af et stort antal elementer af det omhandlede produkts eller en del af det omhandlede produkts udseende, der alene er bestemt af produktets eller denne del af produktets tekniske funktion, kan tilstedeværelsen af mindre forskelle mellem de omtvistede design således være tilstrækkelig til at give den informerede bruger et andet helhedsindtryk.

53 I lighed med begreberne »helhedsindtryk« og »informeret bruger«, der er nævnt i denne doms præmis 47 og 48, finder begrebet »den grad af frihed, som designeren har haft ved udviklingen af designet«, således som fortolket i denne doms præmis 52, anvendelse i tilfælde af en sag om krænkelse anlagt af indehaveren af EF-design, der henhører under artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002.

54 Den effektive virkning af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002 indebærer imidlertid, at i modsætning til de elementer af udseendet, der er omhandlet i denne forordnings artikel 8, stk. 2, skal de elementer af udseendet, der muliggør sammenkobling, og som er beskyttet ved dette stk. 3, tages i betragtning ved vurderingen af »helhedsindtrykket« som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 10. Tilstedeværelsen af indbyrdes forbundne elementer, der er beskyttet i henhold til samme forordnings artikel 8, stk. 3, i det pågældende EF-design, kan derfor være til skade for konstateringen af, at der foreligger et forskelligt helhedsindtryk som omhandlet i denne artikel 10, således at når der ikke foreligger tilstrækkeligt væsentlige forskelle i de omtvistede designs samlede udseende, kan tilstedeværelsen af tilslutningspunkter med samme form og dimensioner med henblik på at samle eller forbinde udskiftelige produkter inden for et modulopbygget system udelukke en sådan konstatering.

55 Denne fortolkning af omfanget af beskyttelsen i tilfælde af EF-design, der er omfattet af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 6/2002, understøttes af formålet med denne forordning, der, som det fremgår af syvende betragtning hertil, bl.a. består i at fremme innovation og udvikling af nye produkter.

56 I denne henseende fremgår det for det første af 11. betragtning til den nævnte forordning, at EU-lovgiver efter at have konstateret, at modulprodukters mekaniske sammenkoblinger kan udgøre et vigtigt element i de innovative karakteristika i modulprodukter og være et vigtigt afsætningsaktiv, har haft til hensigt at lade disse produkter være omfattet af den beskyttelse, som forordning nr. 6/2002 giver design, forudsat at betingelserne om nyhed og individuel karakter overholdes.

57 For det andet har EU-lovgivers ønske, som udtrykt i 11. betragtning til og artikel 8, stk. 3, i denne forordning, om at give en bedre beskyttelse til den erhvervsdrivende, der har skabt et nyt udseende af sammenkoblings- eller samleelementer inden for et modulopbygget system, ikke begrænset denne lovgivers lige så vigtige vilje som udtrykt i første punktum i 10. betragtning til den nævnte forordning og i forordningens artikel 8, stk. 1, til også at gøre det muligt for enhver anden erhvervsdrivende at innovere ved for sit vedkommende at skabe et nyt udseende af sådanne sammenkoblings- eller samleelementer, som ikke har samme form og dimensioner på deres tilslutningspunkter, og som har visse kendetegn, der giver den informerede bruger et andet helhedsindtryk.

58 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 10 i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at omfanget af beskyttelsen af et design, der falder ind under denne forordnings artikel 8, stk. 3, skal vurderes med henvisning til det helhedsindtryk, som dette design giver den informerede bruger, der uden at være designer eller teknisk ekspert er bekendt med forskellige design i den omhandlede sektor, er i besiddelse af et vist kendskab til de bestanddele, som disse design normalt består af, og som i kraft af sin interesse for de omhandlede produkter udviser en vis grad af opmærksomhed, når vedkommende anvender dem som elementer i det modulopbyggede system, som de er en del af,

og ikke en bruger, der har en teknisk viden svarende til den, der kan forventes af en fagmand, og som undersøger det pågældende design ned til den mindste detalje, og hvis helhedsindtryk hovedsageligt hviler på tekniske overvejelser.

Det andet spørgsmål

59 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at begrebet »særlige grunde« som omhandlet i denne bestemmelse, der gør det muligt for en EF-designdomstol at undlade at træffe en eller flere af de foranstaltninger, der er omhandlet i den nævnte bestemmelse, omfatter den omstændighed, at en krænkelse kun vedrører visse elementer i et modulopbygget system, der kvantitativt er få i forhold til samtlige komponenter i dette system.

60 Artikel 89 i forordning nr. 6/2002 om sanktioner, der skal pålægges i tilfælde af krænkelse eller trussel om krænkelse, opregner i stk. 1 de typer af foranstaltninger, som EF-designdomstolen i sådanne tilfælde er forpligtet til at træffe. Denne bestemmelse præciserer imidlertid, at retten træffer disse foranstaltninger, »medmindre særlige grunde taler imod noget sådant«.

61 Begrebet »særlige grunde« som omhandlet i artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes ensartet og strengt i Unionens retsorden.

62 Hvis dette begreb skulle fortolkes forskelligt i de forskellige medlemsstater, ville de samme omstændigheder nemlig for det første kunne give anledning til forbud mod en fortsættelse af krænkelsen eller af truslen om krænkelse i nogle medlemsstater og ikke i andre, således at den beskyttelse, der sikres design, ikke vil være ensartet på hele Unionens område (jf. analogt dom af 14.12.2006, Nokia, C-316/05, EU:C:2006:789, præmis 27).

63 For det andet gør den præceptive formulering af artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 det muligt at fastslå, at begrebet »særlige grunde« indebærer en undtagelse fra rettens forpligtelse til at træffe én af de foranstaltninger, der er omhandlet i denne bestemmelse. Det følger heraf, at dette begreb skal fortolkes strengt (jf. analogt dom af 14.12.2006, Nokia, C-316/05, EU:C:2006:789, præmis 29 og 30).

64 Domstolen har ligeledes fastslået, at begrebet »særlige grunde« som omhandlet i artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 vedrører faktiske omstændigheder, der er særegne for en konkret sag (dom af 13.2.2014, H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, præmis 48).

65 Det nævnte begreb omfatter således kun ekstraordinære situationer, i hvilke en EF-designdomstol i betragtning af de særlige kendetegn ved de handlinger, der foreholdes tredjemand – bl.a. den omstændighed, at det fremover ikke er muligt for vedkommende fortsat at begå de handlinger, der udgør en krænkelse eller en trussel om krænkelse, som denne anklages for – ikke er forpligtet til at udstede et forbud mod, at tredjemand fortsætter sådanne handlinger (jf. analogt dom af 22.6.2016, Nikolajeva, C-280/15, EU:C:2016:467, præmis 33).

66 Den omstændighed, at en krænkelse kun omfatter visse dele af et modulopbygget system, såsom i det foreliggende tilfælde de pågældende elementer i det omhandlede sæt, der kvantitativt er få i forhold til samtlige komponenter i dette system, henhører imidlertid ikke som sådan under en sådan ekstraordinær situation, der gør det muligt for den nationale ret ikke at træffe én eller flere af de foranstaltninger, der er fastsat i artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002.

67 Henset til disse betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002 skal fortolkes således, at begrebet »særlige grunde« som omhandlet i denne bestemmelse, der gør det muligt for en EF-designdomstol at undlade at træffe en eller flere af de foranstaltninger, der er omhandlet i den nævnte bestemmelse, ikke omfatter den omstændighed, at en krænkelse kun vedrører visse elementer i et modulopbygget system, der kvantitativt er få i forhold til samtlige komponenter i dette system.

Sagsomkostninger

68 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) Artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 af 12. december 2001 om EF-design

skal fortolkes således, at

omfanget af beskyttelsen af et design, der falder ind under denne forordnings artikel 8, stk. 3, skal vurderes med henvisning til det helhedsindtryk, som dette design giver den informerede bruger, der uden at være designer eller teknisk ekspert er bekendt med forskellige design i den omhandlede sektor, er i besiddelse af et vist kendskab til de bestanddele, som disse design normalt består af, og som i kraft af sin interesse for de omhandlede produkter udviser en vis grad af opmærksomhed, når vedkommende anvender dem som elementer i det modulopbyggede system, som de er en del af, og ikke en bruger, der har en teknisk viden svarende til den, der kan forventes af en fagmand, og som undersøger det pågældende design ned til den mindste detalje, og hvis helhedsindtryk hovedsageligt hviler på tekniske overvejelser.

2) Artikel 89, stk. 1, i forordning nr. 6/2002

skal fortolkes således, at

begrebet »særlige grunde« som omhandlet i denne bestemmelse, der gør det muligt for en EF-designdomstol at undlade at træffe en eller flere af de foranstaltninger, der er omhandlet i den nævnte bestemmelse, ikke omfatter den omstændighed, at en krænkelse kun vedrører visse elementer i et modulopbygget system, der kvantitativt er få i forhold til samtlige komponenter i dette system.

Underskrifter